

Өртээ 3 коп.

СОВЕТ-ЧЕХОСЛОВАК ЧУГААЛАЖЫШКЫННАР

(Төнчүзү 2-ги арында).

Даг-Алтайның байырлалынче

(Төнчүзү 2-ги арында).

[illegible]

Империализмнинг бир-ле ду-
гарында АКШ-тым эн реак-
сийалык күштери дегелей ха-
рызлааларында эедип аддын-
га чогумчалык чүддери
буударырыче кызылдын тур-
да, бис силерни-биле нады
дегелей де дүшүрүжүчү чорукту
чидилгенириче уду, дегелей
е чепсектик чөрдөлдүн ты-
тырылган айкынлы угатты-
рыш турар кызыл эл башы-
нага дуура шынчылларга
жукту турар күштери тала-
мында божугу туржун турар
бис. Амгы уде кияж төрөлгө-
тенин мурунда боо-чепсек-
тенин дүжүрүн эедип ады

Дүштеки шайлаалга чылы
найыралчы байдалга эрткен.

СЭКП обкомунун ажырауу.
Тыяа АССР-нин Министрлер
Кеңешинин «Будук-бүрү темин
болгаш иле бүрүлүт ыяш бү-
дүүн белеткээни болгаш бол-

СЭПН ТҮК-ын май (1982
ыл) Элвүмүдэ ялдегиде
эл Л. И. Брейнев "Тугусту
нун келген бергедери болгаш
чөтөстери чайдандырычы,
кадо ажыл-агый бүдүрүлгө
ини акрыкыл бедидери,
чүртүн ашар продуктлары
ныга ашуп түрү бергеделер
л хандыларыны улаанга
дөштүг. Улуг хөмчөгдөр
агыры чүгүлдэ ден чүгүлдэ,
Мычагап бистин республика
ны байлалыга хой ажылды
болгаш бараанын сүт бүтүр
лү хөжүкүрү, адыллары
тускайындары хандылары

[illegible]

гула сорулга. Бо чыныг-
де 24 муя тонна этыг
муя тонна сору, 16 му-
чурунча, 2700 тонна дү-
лүс ачыл-мен Програм-
масындары Тыманлы,
Ишчилерини байлалы
болур. СЭНП, ТК-ны б.
ССР-ни Министрлер Ко-
мити келсе ажал-атмыш
жыл агрофудтур комиссия-
сы келсе ажал азырлар
туруп экилик, агыл-
металлургия сайында
лар болган ажал-атмыш
экономикалык бындаалы
дуо ажал-атмы ажал-ат-
мынча продукцияны бо-
луя көүдүнденик болган
шаламы экижидерине
авалдык соруугулар ку-
дире дугаылды, келсе
политизация тамары
биза еске-даа доткалдан
биза күнүздөгүчү
дандыры турар. Парла-
мент шинтирлер күсү-
биза ажалдымисти ко-
дандырымы болур.

дээн. Улус депутаттарыны Советтерийнц күүскомьяры иң кедэ ажал-агый бүдүрүгезиниң ажыктыг чорутуу бедидеринге болгаш колхоз болгаш совхоз бүрүзү бүдүрүгө болгаш белектик планнарын мьап-ла күүсеткен туурагына салдар чедирери күштелдирериниң, агроуле-пур комплекс тудугулары

Хураалга СЭКП ТК-ын Политбюро кезжигүүнүгө кандидат, РСФСР-ын Министрлер Чөвүлелинц Даргазы М. С. Соломенцев чүве чугаалаан.

(СЭТА).

ТАТАР АССР. Ие-чашты камгалалы — КамАЗ-тын профэвилел организациязынын биовзагай сагыш салышкыларынын бирээзи. Ында анык өг-бүделерини күш-ажы болгай амьдырал байдалдарын экижидерини тодаргай

уруглуг ажылын чорудун турар
КамАЗ-тын ажылчынаарынын
болгаш албан-хаакчыларынын
уругларынын бүгү талаалы
сайзыралынга эки байдалдар
ны тургускан. Чаш уруглар-
лыг апарган өг-бүлелерде
профивелер организациялззз он-
да кич-эвгеини салын турар
КамАЗ-тын ажылчынаарынын

ЧУРУКТА: «Уругларга бар
рааппар» магазинин аял-
дакчыларынын Поповтарга бе-
дек тындып келгени.
Е. ДОГВИНОВУН фотозы.
СЭТА-нын фотохроникасы.

А ТАЙБЪ

Тайбың дэш демисеге сөзөвө культура аймакдачыларынын куженишкенин иделекжидирине, Октаргаын буту улустары-биле кады аймакдачылыгын калбартирме кийгыгы салын СССР-инн Кинематографистег эвилелин баштаар теринин секретари С. А. Герасимов О.Г.Э-инн Комментатор эвилелин баштаар теринин

секретарь Б. М. Терентьев
ССРЭ-ийн Чурулгалар акаде-
миязын корреспондент ке-
жигүү О. К. Комов, ССРЭ-
ийн Педагогийн эрдэмт

КНО-нун Көд Ассамблеясынын ийгиг туусай сессиясынын адыгы кыйгырыгны хурал чангыс эп-сеткидиги күүлөп ап, ядролук халатты

кыжаныындан кижиги төрөлгө

Бүгүнкү күндө башкы механизаторлар, чер айымалдары сетки халымышкы-биле хүдүр алдымыс.

Бо чылыс бистин совхозтун чер айымалдары, колхозтун

килограмм силоста 0,1
килограмм чөмгөрлөгө
пазы болгаш 10-12 г
шынгаттинер протеин ба
лур. Будук-бүрүнү ча
чылдыг болгаш хей чы
спеннер, тарымал то
даныл-чөмүштөр сыны,
гыны болгаш тулааны

даа хүмүүс-биелэ кэди
лостарга, эки селос аял
1981 чылда республик
ажыл-агыйлары будук-бү
силостоп турган, ынчал
ону белеткеп кылырынны
пологиязын хажыткан
рунда, совхозтар пшнар
силосто алган, Ч
Тос Хом, пайогон

дуралса, совхозу бу
бүлүнү оңгарга сйлос кы
салгаш, ооң кырындан су
зилдириги кутнаав, ы
гаш будук-бүрү чөм оң
чыда, изип үрөлип на

болган. Во чылын м
ажык чок, ажыл жыл
болдурбас херек. Ажыл-
бүрүзү, будук-бүрүнү с
таарынын үстүндө айм
технологиянын шынгы
гыр болза болжол шын

С. БЕЛЯЕВ
республиканын агрохи
бораториясынын мал ажы

КИИРЕР

перни чаштырары, — ногал олуртуру арткан. Картоф ди 10 гектарда олуртуп д кап.

Хову ажылдарын шалып чорудары-биле совхозтун ханизаторларынын, суггаларынын картофель бол погаа шөлдеринде ажыл турарларын ортузунда

наalistiг чарышты дээл
организастан. Ооң туив
беш конуктан үндүрүн. 1
накчыларны шаңнап, ман
турар. Айды-Ой, Бездир-
трактор-хону бригадалары
накчылардын. А. Сид

Механтаторлар: А. Сат,
Ойдар, М. Куузар, Ч. Дон
С. Куузар, Д. Донтак боз
өскөлдөр даа - чарышка у
дарга тилекчи болуп, ш
пазын, эш-өзүгү мақта
болгонер.

Мария КУУТА
Чөөн-Хемчик районун «
та» совхозунун трактор
комсомолчу - аныяктари
Айлыг-Ой бригадасы

Тайбын дэш демиселге совет культура аймакдакчаларынын куженишкисинири иделейкидерине, Октаргагыны буту улустары-биле калды аймакдакчалыгы калбартырычы кыйгыгы салын ССРЭ-ини Кинематографистер эвиллини баштаар черипни секретари С. А. Герасимов ССРЭ-ини Композиторлар эвиллини баштаар черипни

секретарь Б. М. Терентьев
ССРЭ-ийн Чурулгалар акаде-
миязын корреспондент ке-
жигүү О. К. Комов, ССРЭ-
ийн Педагогик эрдэмтний

ийн бэлгэдлийн эргэмнэрийнх
ийдэмжлэлийнх президентийнх
М. Н. Гондаков, ССРЭ-ний
үзүстүн арзиги Р. Д. Нифон-
това, ССРЭ-ний үзүстүн архи-
тектору Н. Н. Удлас олар чү-
ве чүгалаала.

КНО-нун Көд Ассамблея-
нийн ийиги туускай сессия-
ныын адьига кийгырыгны
хурала чангыс эп-сеткидиги
хүлөөп ай, ядролуг халатны

кыжаныындан кижиги төрөлгө

Бир чыным бастың совхозтун
Бир чыным бастың совхозтун

Хову ажылдарын шалып чорудары-биле совхозтун ханизаторларынын, суггаларынын картофель бол погаа шөлдеринде ажыл турарларын ортузунда

наalistiг чарышты дээл
организастан. Ооң туив
беш конуктан үндүрүн.
накчыларны шаңнап, ман
турар. Айды-Ой, Бездир-
трактор-хону бригадалары
накчылардын. А. Сид

Механтаторлар: А. Сат,
Ойдар, М. Куузар, Ч. Дон
С. Куузар, Д. Донтак боз
өскөлдөр даа - чарышка у
дарга тилекчи болуп, ш
пазын, эш-өзүгү мақта
болгонер.

Мария КУУТА
Чөөн-Хемчик районун «
та» совхозунун трактор
комсомолчу - аныяктари
Айлыг-Ой бригадасы

кыжаныындан кижиги төрөлгө

БАШТАЙГЫ БАЗЫМНАР-БИЛЕ

Бичи уругларын бүтү талдыг сайырамы, билиг-мергежил чедиң алыр дөш сагыш салышкын бисте кончук. Улуг, Илаңгыя уругларын эстетиктик кижизилдегенин айтыргалары кайда-даа кокус чери ээлээн. Музыка, чуулга, школары-биле чергелештир тусай уран чуулга школаларын организастап ажадарын бисте практикап эгелей берген. Уругларын уран чуулга школалары Кызылда ажиткандан бээр каш чыл эрте берген. Илаңгыя Тываның бүтүле булуңунараңдан келгидең, уран чуулга оңза соңуургалыг бичилер өөренип турар. Олар кедизи барып, бошугум айың-биле ханы бичилгидең кадрлар болурунче илгелдип салып турар.

Кызылда республиканың уран чуулга школаларын өөреникчилери чоктаа чаа бөөрүдү чылып дозуп, өткөт концертти көргүскөннөр. Уран чуулга училищениң уугу залын ол хүн ала-нелер, башкылар, сургуулар дозур олутурупкан. Чыдаа түңкүз өткөтү концерт мурдунда бичилерин өөрүшкүлүг-хогүлүг-даа, ындазында дүвүрп турары-даа иле. Чүге дээрге олар чедиң алган бичилерин практикага баштапкан, уран талымын хире чергези-биле бараалдап болбай.

Өткөт концертти уругларын ийити ыры ажиткан. Илаңгыя школаның 2-3 класстарының өөреникчилери кижип турар. Светлана Козлованың сөзүңе композитор Ростислав Кендешинин «Эртең», «Даларже», «Тайбын дугайында» сөз деп ырлары чыгыпкан. Уран чуулга училищениң башкысы, Тыва АССР-ниң культуразының алдарыг ажиткачкыны, Т. Леонтьеваның ыры уурткан. Ол-да ийити ыр М. Лермонтовтун сөзүңе «Бородино» деп чогалды база күтүскөн. Күт

селде көрүштүг, таарыштыр тургустунган дээрн толаргай. Устунде авторларын «Азия төвү» деп чогаалы, Е. Тано-ванын сөзүңе А. Тано-ван «Чырык күзүл» ыры база «Прохор хуурур бижырган» деп баштак орус ыры уруглар эки күтүскөннөр. Концерттин түнел көргүзүңдө школаның барык-да бүдүн коллективи кижип, ырлап турда белеткед класаның бичилери чаптан-чыг чараш танымы ойнааш барды.

Түнел концертке 2-3 класстар таныч номерлерин база күтүскөннөр. Р. Мон-густун тургусканы «Хөгүлүг таныч», молдав таныч багай болгон. Чогуу-сыны-даа эки болгон. «Суворовтар» деп танычын күтүскөннөр арай кошмак-даа болза, танычлар хентери оңагай чараш кы-ган. Фортеланого күтүскөн-дерин үшкү класкы Верони-ка Ооржактың, домрага ийи-ги класкы Лана Мечеткин, ол ишкан Эрес Дарган-оол, Долан Долана, Анджеда Оюн оларын музыка инструментти-леринге ойнап, аны тутканы черде эки. Уруглар уран чуулга делегейинче эге базымнары кылып, Чайковскийнин, Бах-тын, Хачатурянын музыка чогаалдарын ойнап эгелей турары ала-нелер, оларын хүн бүрү өөренип турар башкыла-рынга өөрүштүг болбай аан.

Уругларын уран чуулга школаларында өртем-билелгидең шынар белеткедиг башкылар коллектив ажиллап турар. Бичи кижилерин мергежил чедиң алыр дөш бүтү талыг салып салып, бараан болуп турарлар. База бир өөрүдүгү чылы дозуган, уруглар чайгы дыйтангылаңын эгелээн. Бичилер-биле чүтүкүлүг ажилы дөш ала-нелер башкыларга өөрүп четтиргениң илерепти турарлар.

Б. ДИРЧИН.

«ЧУРТТУҢ ЧАЛЫ НАЗЫНЫ»

Найысмаа Москваның Топ делегейе залында чурттуң бүтү республикаларын чуркчуларын чуулга, графика, скульптура, ылаңгыя дыйтангылаң биле кылган уран-иштер чуркчуларын талык-биле ийи чүе алыр ажитканы «Чурттуң чалы назыны» деп делегейе көргүскөн.

Хой-хой чуулга чогаалдарын ажитканы — революцияны дыйтангылаң, баштайгы беш чылдыг туугулар, Ала-чурттуң Улуг дайыныга Төрөн чурттуң маадырлар камгалалы, 80 чылдарда болуңуң чурттуң

күчү-шаданы бижыглар, ону улам чечеткедир дөш эрес-шудуру ажиткан турар кижилер, алдарыг совет атыр чуркчулар турар.

Делегейе Тывадан Кызылдың чуркчуу Владимир Агир-оолонч Хогаалың чуулга чогаалдары кыргын. Оң чуркчуларын ажиткан «Кыш-куула чым чоралы» деп болгон эске-даа ажиткан чуркчулар уугу соңуургал-биле көрүп турар. Ол бүгү авторунуң бедик мергежилдин бадыткаан.

Л. КИРИКОВА.

МАКТАЛДЫГ

Александра Васильеваны Кызыл-Мажалык талык кижя ховар. Ону үч черин чоңу хундүлөр. Ол чоңуң кадым дөш боңуңуң биче эвес уугуң кирип чорурларың бирөөлө.

Ол Катинин облазында тергүтүгөн. Аңаа эми сестраларын курууң чедиң кийиктең доскан. Тывага ажиткандары-биле келген. Бичи-тагыла барган чери Кызыл-Мажалык суур. Оң бээр ол

черин эмнелгениңе 26 чыл мактадыг ажиткан турар. Оң үр-түңдөй ажиткан үшөлөп, «Кадык камгаланың тергениң» деп хөрөк демдөң тыгылкан.

Онашкан ажитканы мактадыг боорунда аңаа, ол хой-ишти ажитканың илгел-кейжя. А. Юппа суур бедиктин доптулаңа каш удаа соңугулаң.

Д. СААЯ.

Барың-Хемчик район.

ХОЙЛУНУҢ ШЫҢГЫ НЕГЕЛДЕЗИ-БИЛЕ

Амдыралдың совет хевириниң бактааттыр нияте-леде уугу ызы-бүрү үгүдөй кижилер — маңгыстай чорук, оролп сымчылдар, ажырымчылар чуртар-биле элестес. Бичиң, курган кижилерин эргелерин боған эрге-ажыктарын көргүзүрү-биле камтала, социализм хойлу-дурмун ургучу бижыглар турар. Хоолу-дугаларын улам ийи сайып-тайгыжыдыр, ылаңгыя садыг турумун хажытканы, чоңа ачы-дуза чедирп турган, чөптү эвес чаккың-хээди алган дөш яла хууларда дугайында эмнелешкен республикаларын кеземче хоолу-чарыга немелделерин кижилер оң оругаларже утла-ган. Судтарын ажитканы практикага ол немелделерин кайчар хергелеш турарын элээн каш чижектери мындыг болуп турар.

Запоржко ховарда № 6 боюдуңа бижикчин сибир эргелешкен Е. Мишало-вның таныштарыңа ызы-бүрү «ачы-дузаны» чедирп турган: ачы-дузаны чытырар, эмнедир курсу айтыр дөш эске-даа чүдүлериң кылып турган. Ону колдуңда-ла чогуур телевидение кылыгалаң. Эмнелешкен оң чааскаан-дырыңа өөрүп четтир дээржиге оң илгезиң таварыг-да болбаан. Өөрүп четтир-дишкениң акча-биле бижыглатканын турган, чибил-эмчи экең берген бараан ай-маан боду алырдында беэни чалдымаан. Ындыг ажит-чорудулаңың төңүзү дүрүм эгүзүлүр болган, аң хаалаттыг хээди алыңкын суд муруну-га тургустунган. Хорегизин

хавыртышаан, дөрт чылда хосталганын казыттырп шияттырген. Урадыкың аш-чөм ма-газинериниң бирөөнүн ажиткандыгы Айна Богатың «херектиг» кижилерин ховар бараанар-биле хандырын турган. Ол продуктуларын ажиткан алган, оң соонда боңуңуң туралааны-биле «сагарып келген». Оң кавар-лаашкыны суд орнаныр чылда эл-чазар күш-ажыгга шияттырген, оң садыг шугумуңа ажиткандар ховар.

Кажарлап байың алырп ораалдашың таскы чолачың В. Яковлевке үнел-ле болган. Дөрт «пассажирлер Якутскиден 80 километр черде турар Покровск суурга чедир-терин оң дилээн. Чолаачы оларын кижя бүрүзүңдө 10-10 рубль телерин негез, оң башка мнаар барбас мен дөш. Пассажирлер аңаа чөп-шөргөжүр уужуга таварышкан болгон машинаның счегинде 15 рубль бичил-ле ажиткан каш көстүп турган, чибилгин негез түңүп төлөп берген. Чолаачың чазыг-чибил чорук кылган дөш уугу суу хосталганын ийи чылда немелдегезиң шият-кей болгон чоңу хандыры-биле ховашкан албан-ху-чээлге ээлээр эргезиң казан.

«Ригас модес» каттыжкы-ның № 71 мастерска-зын хүдүз алычкын Е. Ко-валева чүгүл таныштарыңа «сагыш салышкын» жерге-лейп турган. Чамдык өзүк кештерин эмнедир турар эм-

чилеринге, эскедериң — мага-зын эргелешкениң берип турган... Эске кижилер кы-лыгың чүгүл боттарыңын ма-териалдары-биле чазыг кийдирип турган. ОБХСС ажиткандыгы мастерска-зын склартырыңа ханааш, ыла-да бүгү «хоор чүдүлериң» юрдал элестеш, алаң пал-рың келгиче чедир элестеш тыпкан. Е. Ковалева кеземче херезиң олашкан.

Бо дыйнагыларын СОТА-ны корреспондентиниң дө-лөзү-биле СССР-ниң Юсти-ция министрствонун эргел-де начальнигың ораалчы-зы В. Коратин тайылбырлап турар: — Эмнелешкен республи-каларын Дөдө Советтериниң сөөлүг сессияларыңа ба-дылаттыгылаан кеземче хоойлуларда чаа эскерил-гелер садыгын болгон хан-дырыга адырларың албан-дугаладыг чамдыг ажитканды-чыларың ону соора ажит-лаптарыңа уугу немелдеп күштелеринче утлапкан. Чугаа болза боттарыңын дөрт хуууузелерин немелде ийи ажиткандыг чокка күтүскөннөр күзөс ателю мастерлери-ң, такси чолаачыларың, эмчилерин, гостиница ажит-кандыгыларын, көрүлде чер-лерин ажиткандыгыларын дугайында болуп турар.

Чижик кылдыр аларга, са-дыг дийик. Хой петеделгиз аш-чөм-даа, үлестүр-даа ба-рыларын салып алырпың бергез оларын магазинер-ге кирбей турарында эвес-тир. Садыг бугуруузелерин чамдыг ажиткандыгылар ы-дыр кылдырпың төрелдерин-ге болгон таныштарыңа азы

«херек» кижилерге сайгарып турар. Харың-даа мөөң-мөөң ыдыг бараанар тийектерин, чазыгын садып алың-чыларың хотунче кирп турган таварыглар бар. Моон түңүлгөй өлгөзүр кылган ховарташкын тыткып келер, ол бараанарын утаттырган ортоктер садып турар.

Моон уужуруда совет кижилерин хой салып күзөшкениң барымдалаан, кеземче хоойлуларда чаа чүдүлериң кияргиз. Оларга кеземчениң калдыг хем-чегерин оонары көрдүңү турарың.

Садыгын болгон ханды-рыңа адырларыңын органи-за-хуулаа азы администра-ция-аңгал-агы хуууузел-ер-биле холбашпаан соора алыгалаашканы дөш бир чыл чедир эл-чазар күш-ажыгга шияр азы чүс рубль чедир тортаар. Бир эвес ча-зын-хээлиң чангыс эвес удаа азы уугу хемчээлге ал-ган болза, үш чыл чедир хос-талганын кызып каш 500 рубль чедир тортаар. Херек-тин байдалың барымдалааш, бурууузе кижя немелде ала хемчегин ооналар турар болу-р — потуур ажит-чорудуга ажиткандар эргезиң беш чыл чедир казыр.

Кеземче хоойлуузага не-мелде — хой-иштин болгон эрге-дүрүм камгалар орган-нарын чазыг-чылбилер, ажы-рымчылар, чижелер болгон байлыктарыңа ылаң эске-даа кижилер-биле немелдегизин ажиткыч чөлөс. Бо эрге-дү-рүм нормалары кижилерин эрге-ажыктарыңа бүрү дү-жүп турар.

Кызылдың № 2 ортук

школаның өөреникчилери аны-бүрү илгелдейг кижип, хоорай-ныг школаларын бот-ты-гыңар уран чуулга көрүлде-ринге каш удаа тыгылкан бо-ган. Уругларын эстетиктик кижизилгезинге төлөтүп уугу-хуууң уран чуулга училищениң башкылары Тамара Алексеевна, Леонтьева болгон Ила Михайловна Осадчева кижиптирип турар.

ЧУРТУКТА: школаның бөлүк онугу класкылары күтүскөдө уезиде.

М. КАЛЧАННЫҢ ФОТОЗУ.

ИЮНЬНУҢ КИНОЭКРАНЫ

Ада-чурттуң Улуг дайыны-нын теманыңа тураскааткан кинотрилогиянын сөөлү ки-нозун «Дайынын тылында фронт» деп адаан. Бо кино-биле көрүкчүлөр июнда таны-жарлар. Кинода болушкун-нур, чидик сөөктөр көрүкчүл-ерин чайгаар-ла хаара тузар дээрин чугаажок. Оң дуга-йында солуга моон мурун-да-ла бижээн бис.

«Сылдыс чүгүрүү» деп ки-нонун маадыры он төс хар-лыг солдат Миша Ерофе-ев-биле башланган госпелатка келгенде таныжар бис. Төрөн хеми Енисейнин эргине ар-тырган чылдар дугайында са-ктышкын-биле чергелештир а-к баштыг эми сестразы Ли-за база ону хуууздир болгон. Олар бот-боттарыңа ылаң апарганыр. Амдыралчыг шылдаа тузар, шак ыдыг аар-берге хун Мишага тавар-жып келген. Лиданың азы-а-оолун фронтка чоруй ба-рыңа сымал алган, оң уруундан албан чалырын Ми-шадан негез... Оң кинону «Мосфильм» И. Таланкин тургускан.

«Лейтенант Климовтун шыны» деп фильмин темазы сүг адааның далайгыларын шериг албанын дугайы. Ила-да өртем-техникалык эң чаа чедикшилерин база көрсү-скөн. Анык штурман офицер Климовтун салым-чалу кинода кол тем. Ол бижыг тургусту-г

болуп, хуула амдыралыңа болгон албан херезиң естике-ге аар, таарымың эвес чүдү-лөр турга-даа, болуңуң мөзү-бүлүштүг көргүскөн.

«Айдың дүн өңүгү» ли-му-зин» деп Риганың киносту-диянын чаа кинокомедияны сураглыг латыш режиссер Янис Стрейч тургускан. Кара чааскаан чурттан чоран Мир-та утбай лотерей-биле авто-мобиль ойнадып алган соонда, хелертен төрөдөр ала-чайгаар тыткып келгениң амыг уениң комедиясында көргүзүп турар. Ойнап алышкын дугайың дыйнаан доран төрөди Эрик дээрин кадайы, огу-биле ка-ды Ригадан туттуп келген. Миртаның керин чоран кижя база ашаан, уруун ап алган келген. Чаа «Жигулинин» э-э-и Миртага хат-төрелдери бис дээрлерин «ынакшылы» шак ылаңга хелертен кытыккан...

«Шуурган оштаң сагыны-рыг» деп өңүгү фильмин үн-дениң алды чыл бурунгар «Литературная газета» солуга парлан, А. Вазебергтин «Казыргы» деп өңүгү бол-ган. Очерке-даа, кинода-даа мындыг айтырлар кижя-лерин мурунуга тургустунуп турар: аар-берге шылдааг уезиде чамдык кижилер эрес-дидим, тургусту бижар, а эскедериң-чүгүл дүмчүн бо-раланырын болзар. Кинону «Ленфильм» үндүргөн.

Леси Украинаның шүлүк чогаалындагы эриг шаның

тоолчургу чугаалары кирип турар. «Арга-арыг ыры» деп чогаалы улустуң ырлары, тоолдары-биле байлаа. «Арга-арыг ыры. Мавна» деп өңүгү кинода шак ыдыг романтика аяны сийиккен. Арга-арыг-нын каас-чараш чурумалыңы аразында оң ээи чараш кыс (русалка) чурттан турар. Ол кайтамчык чараш, ол мөңгө бойдуштун хууулааңы. Мав-на эдискиге ойнаар болуң оол Луканка ылаңкаан. Ичылза-даа Лукан азының сөзүң адепин, арга-арыг ээи чараш кыска ылаңкылы тоовайы, өске кижини кадайлың ал-ган... Кинону Довженко атыг киностудияга үндүргөн.

«Мосфильм» киностудияга үндүргөн «Кыштан кыш че-дир» деп кинода амыг уениң улуг металлургия заводунуң кижилерин, бугурулдег бол-ган кижилерин аразында ха-рылаалары көргүскөн.

Амдыралчыг илгелдейг тургусту чедиң алыр ышкан эң чугула айтырларын бир-өөнү көргүскөн «Хаагыг экин баарыңа» деп «Лен-фильм» киностудияга үн-дүргөн чаа өңүгү кинода көр-гүскөн.

«Мэзкин дээрге — чүгүл мэ-зкин-дир» деп кинокомедия э-терексел дөш «саарыга» алыскан ийи өг-бүдениң тө-өгүзүп көргүскөн. Оң хемчө-лөк кинематографтер кыл-ган.

Н. БОЛШИННИНА.

ИЮНЬ 4-ТЕН 6-ГА ЧЕДИР ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ИЮНЬ 4-ТЕ БИРТИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уз». Информастыг программа. 8.40 — Эртеңги гимнастика. 8.55 — Долгатыр турар бойдуз чүдүлериң камга-лаарыңың Делегей хууңуң. 9.00 — Документалдыг филь-м: «Бойдуз-биле демнелеш», «Ала-дуушкыч-тыг камгаланымың», «Чер-дөр шашылганы», «Дир-бойдуз музейи», 9.50 — «Эле-эниңг тейлер аразында уу-зун орук». Хой сериалыг уран-че-чен телефилм. 2-ги серия. 11.05 — Чаа медээлөр. 11.10 — 11.45 — Чапсар. 11.45 — Чаа ме-дээлөр. 14.30 — СССР-ниң тур-густуңаңыңд бээр 60 чы-лыңа. «Чангыс ай өг-бүл-де». Документалдыг теле-фильмдер программасы: «Ке-ведя хемчегитиңг аккан че-риңде», «Массалы» — Ново-никопска. «Хабестиг өг-бүл-е портрет». 15.15 — «Орус чу-гуу». 15.45 — Уругларга филь-м. «Колумб» шухуаның юнгасы. 17.00 — 17.15 — Чапсар. 17.15 — Амдыралда орук.

ИЮНЬ 5-ТЕ БИРТИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уз». Информастыг программа. 8.40 — Эртеңги гимнастика. 8.55 — Калкышмадыг болуур дээр болууза. (Күш-кууружуларга сумелер). 9.00 — «Чалымыларын чогаалды-гыз». Воронеж хоорайың уругларың хоргография коллективтеринин концерти. 9.20 — «Ада-нелер, склероз». 9.50 — «Мастер болташ бри-гантин». Документалдыг теле-фильмин баштайгы көр-гүзү. 10.20 — «Элениңг тейлер аразында уу-зун орук». Хой сериалыг уран-чечен теле-фильмин баштайгы көр-гүзү. 3-кү серия. 11.25 — «Хой-э, эми бараанар дөш». 11.55 — «Музейлерде болгон делегей азыралыңа». «Чурттуң ча-лы назымыңа». Анык чуркчуларың Бут-эвлек дөргөзгөңиң Топ делегей азыралыңа репортаж. 12.25 — «Спортотонун» 23-кү тиражы. 12.55 — «Коте Мариничин». СССР-ниң улустун артизи В. Аджаларидиниң сактымчы-нылары. Дамчыдылгага СССР-ниң улустун артизи В. Товстоногов киркир. 13.35 — СССР Эмнелешкен үлгелериг Улуг театрының скрипкачы-лар ансамблинин концерти. 14.15 — Бөгүн делегейде. 14.30 — Уругларга фильм. «Эртин ортуузу». 16.00 — «Ыдылгир-даа болза, бугуруңг эвес. 17.00 — 17.15 — Чапсар. 17.15 — «Сергей Остров». Кон-церт-фильмин баштайгы көр-гүзү. Шулуктор болгон ыр-лар. 18.10 — Юпитиктик хай-лаачы Ю. А. Летунтовтун бекесалы. 18.40 — «Чалы-налган мастер». «Шаро-фото-граф». Мультифильм. 18.55 — «Калкың: азым соонда ам-дырал». Документалдыг теле-фильм. 19.45 — Эмнелдер Бажыкыңның колонналыг а-зыма уран чүдүлдер мастер-лериниң концерти. 21.00 — «Уз». Информастыг про-грамма. 21.35 — 23.45 — Уран чүдү-лдер мастерлериниң концер-тин улаңдыр. Оң соонда — чаа медээлөр.

ИЮНЬ 6-ДА БИРТИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уз». Информастыг программа. 8.40 — Эртеңги гимнастика. 8.55 — «Эртен өңү-күр чыгган». Орус ырымың «Сиракаба» («Хадчыгаш») дээр июн хорунуң концерти. 9.45 — «Отуруку». 10.15 — «Со-вет Эмнелешкен бараан — бо-он тур «еңи 11.15 — «Калкыш». Эртең-тайылбырым програм-ма. 12.00 — «Эртеңги потта». Музыка программасы. 12.30 — Совет Эмнелешкен дашкык аалчыларың көргөң. 12.45 — «Көдөңгик шаг». Аш-чөм программасы — бүгү улустун херээ. 13.45 — «Музыка кино-кузу» 14.15 — «Солдат болгон чылан». Уругларга телеши-нин баштайгы көрүзү. 14.45 — «Кино аял-чоруктарыңг күзү». 16.45 — Бөгүн — Ме-ди-аторион хуңу. СССР-ниң мединация болгон суг

карак-шыл». Мультифильм. 20.15 — «Шугуула». Антаа Гидаш. 21.00 — «Уз». Инфор-мация программа. 21.35 — «Станция хайгааракчыла». Уран-чечен телефилм. 22.40 — Документалдыг филь-м. 23.00 — 23.45 — Бут бөмбү-үңе СССР чемпиондыг. «Нефти-ти». «Динамо». (Киев). 2-ги ке-ээ. Букандан дамчылар.

ИЮНЬ 5-ТЕ БИРТИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уз». Информастыг программа. 8.40 — Эртеңги гимнастика. 8.55 — Калкышмадыг болуур дээр болууза. (Күш-кууружуларга сумелер). 9.00 — «Чалымыларын чогаалды-гыз». Воронеж хоорайың уругларың хоргография коллективтеринин концерти. 9.20 — «Ада-нелер, склероз». 9.50 — «Мастер болташ бри-гантин». Документалдыг теле-фильмин баштайгы көр-гүзү. 10.20 — «Элениңг тейлер аразында уу-зун орук». Хой сериалыг уран-чечен теле-фильмин баштайгы көр-гүзү. 3-кү серия. 11.25 — «Хой-э, эми бараанар дөш». 11.55 — «Музейлерде болгон делегей азыралыңа». «Чурттуң ча-лы назымыңа». Анык чуркчуларың Бут-эвлек дөргөзгөңиң Топ делегей азыралыңа репортаж. 12.25 — «Спортотонун» 23-кү тиражы. 12.55 — «Коте Мариничин». СССР-ниң улустун артизи В. Аджаларидиниң сактымчы-нылары. Дамчыдылгага СССР-ниң улустун артизи В. Товстоногов киркир. 13.35 — СССР Эмнелешкен үлгелериг Улуг театрының скрипкачы-лар ансамблинин концерти. 14.15 — Бөгүн делегейде. 14.30 — Уругларга фильм. «Эртин ортуузу». 16.00 — «Ыдылгир-даа болза, бугуруңг эвес. 17.00 — 17.15 — Чапсар. 17.15 — «Сергей Остров». Кон-церт-фильмин баштайгы көр-гүзү. Шулуктор болгон ыр-лар. 18.10 — Юпитиктик хай-лаачы Ю. А. Летунтовтун бекесалы. 18.40 — «Чалы-налган мастер». «Шаро-фото-граф». Мультифильм. 18.55 — «Калкың: азым соонда ам-дырал». Документалдыг теле-фильм. 19.45 — Эмнелдер Бажыкыңның колонналыг а-зыма уран чүдүлдер мастер-лериниң концерти. 21.00 — «Уз». Информастыг про-грамма. 21.35 — 23.45 — Уран чүдү-лдер мастерлериниң концер-тин улаңдыр. Оң соонда — чаа медээлөр.

ИЮНЬ 6-ДА БИРТИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уз». Информастыг программа. 8.40 — Эртеңги гимнастика. 8.55 — «Эртен өңү-күр чыгган». Орус ырымың «Сиракаба» («Хадчыгаш») дээр июн хорунуң концерти. 9.45 — «Отуруку». 10.15 — «Со-вет Эмнелешкен бараан — бо-он тур «еңи 11.15 — «Калкыш». Эртең-тайылбырым програм-ма. 12.00 — «Эртеңги потта». Музыка программасы. 12.30 — Совет Эмнелешкен дашкык аалчыларың көргөң. 12.45 — «Көдөңгик шаг». Аш-чөм программасы — бүгү улустун херээ. 13.45 — «Музыка кино-кузу» 14.15 — «Солдат болгон чылан». Уругларга телеши-нин баштайгы көрүзү. 14.45 — «Кино аял-чоруктарыңг күзү». 16.45 — Бөгүн — Ме-ди-аторион хуңу. СССР-ниң мединация болгон суг

фестивалыңдан репортаж. «Уж у а жымышкы п а р». РСФСР-ниң улустун чуркчу-зу Е. Н. Широковтун дуга-йында телеорук. «Шошона-лы». Хореография сюэтасы. Пермиин П. И. Чайковский атыг опера болгон балет те-атрының балет артистери кү-седир. 16.40 — «Калкың дол-гандыр». Останкин концерт студиязыңда чамдыгала. 18.10 — «Ал-хөк шөмдө кызыл чечектер». Документалдыг теле-фильм. 18.30 — «Музыка кино-кузу». 19.00 — «Калкыш». Эртең-тайылбырым филь-м. 19.45 — Делегейде болушкун-нар доңчулаңы. 20.00 — Там-чыктыг уулар, чаштар». «Лукошко тоолчурларга-биле». 20.15 — «Кино көрүкчүзүңг эдеринчиз». 21.00 — «Уз». Информастыг программа. 21.35 — 23.45 — «Камалда». Хой сериалыг уран-чечен теле-фильм. 1-2-ги сериялар.

ИЮНЬ 6-ДА БИРТИ ПРОГРАММА МОСКВАДАН

8.00 — «Уз». Информастыг программа. 8.40 — Эртеңги гимнастика. 8.55 — «Эртен өңү-күр чыгган». Орус ырымың «Сиракаба» («Хадчыгаш») дээр июн хорунуң концерти. 9.45 — «Отуруку». 10.15 — «Со-вет Эмнелешкен бараан — бо-он тур «еңи 11.15 — «Калкыш». Эртең-тайылбырым програм-ма. 12.00 — «Эртеңги потта». Музыка программасы. 12.30 — Совет Эмнелешкен дашкык аалчыларың көргөң. 12.45 — «Көдөңгик шаг». Аш-чөм программасы — бүгү улустун херээ. 13.45 — «Музыка кино-кузу» 14.15 — «Солдат болгон чылан». Уругларга телеши-нин баштайгы көрүзү. 14.45 — «Кино аял-чоруктарыңг күзү». 16.45 — Бөгүн — Ме-ди-аторион хуңу. СССР-ниң мединация болгон суг